

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrtletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrtletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglasti): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 31.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1914.

Leto II.

Kri in železo.

Rajni državni kancelar Bismarck je bil oni, ki je skoval besede o krvi in železu. Malo preden je prevzel državne posle je izjavil velepomembne besede, da ne bodo lepe besede, učene razprave in prazne fraze ustvarile enotne nemške države, ampak da bosta kri in železo oni suovi, iz katerih bo skovana nemška država. Vsled teh besedi so bili mnogi prestrašeni, da celo Bismarckovi prijatelji in pristaši so smatrali, da je šel Bismarck predaleč; kakor pa je bodočnost učila, je Bismarck imel prav. V velikih, resnih časih leta 1870. do 1871. je s krvjo in železom bila ustanovljena enotna nemška država.

In kri in železo je tudi lepilo, ki sedaj avstrijsko državo znova spaja. Skozi desetletja je glodala gnusna notranja in zunanja črvad na temeljih naše države in ko je menila, da je temelje naše države dovolj izpodjedla, ko so naši zunanji sovražniki vzeli krinko z obraza, ko je prišlo do prve vojne napovedi, tedaj se je pretreslo telo avstro-ogrske države. Bliskoma so se vsi narodi v naši širni državi prebudili, Avstrija se je prebudila in otresla vse tuje. V tem resnem trenutku

ni bilo v Avstriji več Nemcev, Ogrov, Čehov, Hrvatov, Slovencev in Lahov, v teh resnih časih je bila edina avstro-ogrska država, koje prebivalci govore sicer različne jezike, udrihajo pa z enako pestjo. Na bojiščih v Galiciji in na jugu, kjer se vsi v Avstro-Ogrski zastopani narodi ramo ob rami in roko v roki junaško bore proti skupnemu sovražniku, kjer se je skupno prelita kri vseh avstrijskih narodov stekala v jarkih, ki so jih skopali v obrambo skupne ogrožene domovine, na teh bojiščih je bila Avstro-Ogrska prerajena. Kri, ki jo prelivajo vsi narodi, in železo, ki ga vihte vsi prebivalci brez razločka narodnosti, sta lepilo, ki bo združilo vse dosedaj med seboj sovražne narode.

Leto 1914. je leto prebujenja avstro-ogrske države iz skoro da predolgo trajajoče potrpežljivosti. Šakali, ki so smatrali, da naša država spi smrtno spanje in ki so kakor krvoločna zver noč in dan prežali nanjo, izprevidijo sedaj, da so se zmotili, da so prevarani in da so besedam peterburških in belgrajskih romarjev preveč zaupali. Ravno nasprotno od tega, kar so pričakovali, se je zgodilo. Menili so, da bodo napadli in razdejali slabotno Avstrijo, a našli so močno, združeno Avstrijo, v kateri zaman iščejo vzeli. Kakor

Podlistek.

Na razpotju življenja.

Vaška slika, pisal I. L. Hrdina. — Iz češčine prevel Podravski.

(Dalje.)

„Moj mož ni takšen, stric.“

„Nù, želel bi si iz srca, da bi vsa to govornica bila le izmišljotina in obrekovanje nevošljivcev. Sicer pa tudi nočem, da bi se Zamecki trudil — saj tega mu ni treba; takšno posestvo mu že more zagotoviti življenje. Gospodu, grofu in pogospoščenemu človeku seveda ne bi zadoščevalo.“

„Jaz ne vem ničesar, stric.“

„Vidiš, jaz sem dalje proč od vas, pa čujem to od vseh strani.“

„Tega ne razmem.“

„Nemara tega niti sama ne veš?“

„Nemara?“

„Ti pobešaš glavo, Klarica — zdi se mi, da se jočeš?“

„Ne, stric, spomnila sem se samo na Cirila.“

„Na Cirila? Ali se ga spominjaš pogostoma?“

„Danes prvokrat! — Dež je prenehal, polnoč je že proč, čas je, da pomislim na vrnitev. Kaj neki delata moja otročiča?“

„Počakaj še nekoliko.“

„Pa bi bila čudna žena, čudna mati.“

„Saj bo Zamecki pazil na otroka!“

„Mater imata najrajši.“

„Počakaj — nemara ti pride naproti.“

„On ne vé!“

„Nemara mu družina pove?“

„Kaj, ko bi pa pozabila!“

„Marjeta te pospremi.“

„Morala bi iti sama nazaj.“

„Vsaj tjekaj za cerkev pojdem s teboj, Klarica.“

„Ne, mati, predno bi se oblekli, bom jaz že v dolini in za trenotek pozneje doma. Lahko noč! Z Bogom, stric!“

In kakor bi se bila ravnokar preminula ujma zopet vračala, stekla je Klarica v vežo, vén na prsto mimo pokopališča in proti Toužetinu. — —

„Kaj misliš, Marjeta?“

„O čem?“

„O Klarica in Zameckem — in o tej govornici — —.“

čudovita bajna ptica fenis se dviga dvoglavni orel iz pepela svetovnega požara, ki ga je zanetila zlobna roka. Nikdar v bodoče se ne bodo upali lažnivi proroki dvomiti o enotnosti avstro-ogrške države; kajti v resni uri je bila napravljena pot k skupni domovini vseh avstrijskih narodov: s krvjo in železom.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Rusi v Karpatih poraženi. — Marmaros-Sziget je zopet v naših rokah. — Osem tisoč Rusov na uszoškem prelazu pokopanih.

Bilo je koncem meseca avgusta, ko so ruske čete hipoma prekoračilo vzhodno gališko mejo. Z velikansko silo so se vrgli Rusi na našo armado v namenu, jo takoj v prvem naskoku uničiti in poraziti, da bi potem imeli vse čete na razpolago proti Nemcem v Vzhodni Prusiji. Ta načrt Rusov pa se je popolnoma ponesrečil. Do 12. septembra so se naše čete hrabro in junaško borile proti velikanski ruski premoči. Vsak korak, ki so ga Rusi storili naprej v naše ozemlje, jih je stal ogromnih žrtev in imeli so pri prodiranju velikanske izgube. Po teh prvotnih bojih, v katerih so avstrijske čete pokazale svojo nepremagljivost se je naša armada iz strateških ozirov jela umikati, da si poišče ugodnejše prostore in se združi z nemškimi četami, kar se ji je tudi posrečilo. Skupno z nemškimi četami je naša armada sedaj začela prodirati proti Rusom in povsod so Rusi prisiljeni, umakniti se nepremagljivi sili avstrijskih in nemških čet.

Rusi so prodirali naprej in 29. septembra dosegli črto Krakov—Jaslo—Jaroslav—Sambor—prelaz Uzsok.

Med tem so se pa dvignile nemške čete in na črti Čenstohov—Okuš—Krakov združene z našim levim krilom in s tem se je pričela nova ofenziva.

Že 29. septembra je došlo uradno poročilo, da so se Rusi na obeh straneh Visle pričeli umikati. Zadnja

uradna poročila nam povedo, da so bili Rusi vrženi proti Visli med Klimantowom in Opatowom kakor tudi med Ostrowicom in Ladomom. Na podlagi teh poročil lahko sklepamo, da so prišli Rusi pri svojem umikanju do črte Ivangorod—Opatow—Barabow (ob Visli)—Jaroslav—Sambor—prelaz Uzsok. Stali so tedaj neposredno pred črto Visla—San. ko so jih združene čete pritiskale pri prekoračenju Visle in jih med Opatowom in Klimantowom porazile. Ta ruski poraz je zelo ugoden za operacije avstrijskih čet, ki prodirajo južno od Visle proti reki San in ki so zopet osvojile več od Rusov zasedenih in utrjenih krajev. Boji se na tem prostoru za naše orožje ugodno razvijajo.

A ne samo v Galiciji, ampak tudi v Karpatih so naše čete prepodile ruskega sovražnika, ki beži preko Karpatov nazaj.

V naslednjem podajemo uradna poročila zadnjega tedna:

Dunaj, 7. oktobra. (Kor. urad.) Uradno razglasajo: Naša ofenziva je dosegla tudi včeraj semtertja med manjšimi spopadi povsodi svoj smoter. — Glasom poročila nekega generalštabnega častnika, ki se je v smelem vzletu vrnil iz Przemysla, vodi bojevita in navdušena posadka obrambo trdnjave z največjo požrtvovalnostjo, hrabrostjo in preudarnostjo. Posadka je v več izpadih potisnila sovražno bojno fronto nazaj in zajela številne ujetnike. Vsi ruski napadi so se zlomili s strašnimi izgubami ob ognju naših utrb.

V Karpatih se zapadno od gorskega prelaza Vyszok ne nahaja nobeden sovražnik več. Pri Marmaros-Szigetu smo porazili sovražnika, ki je vdrl preko meje. Mesto je v pretekli noči zopet prešlo v našo posest — Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Budimpešta, 7. oktobra. (Kor. urad.) Poročilo ogrskega kor. urada: Po uradnih poročilih so naše čete pri Marmaros-Szigetu porazile ruske armadne oddelke, ki so vdrl, ter jih že do Nagy-Bocsko zasledovale. Upravne oblasti bodo še tekom današnjega dne zopet prevzele svoje uradno delovanje. Pokopavanje

„Kaj pa ti?“

„Jaz si mislim, da ni vse v redu, da je Klarica prišla se danes pravzaprav pritožiti.“

* * *

Drugi dan je odslužil Kameniški gospod župnik sv. mašo dovolj raztresen, ko je šel k oltarju, je le malo manjkalo, da ni pozabil štole. Ko je po maši odhajal iz zakristije, bil bi skoro odšel v ornatu. Sreča, da ga je cerkovnik nato opozoril. Prišedši v župnišče, je počil zajtek se oblekel, vzel klobuk in palico.

„Torej si namenjen na vsak način iti v Toužetin?“ ga vpraša Marjeta.

„Da, prvokrat, kar je Klarica omožena.“

„Saj te je Zamecki vabil večkrat!“

„Vabil! — skoraj sem vesel, da sem se mu vsekdar izmuznil, — da se ne bo reklo, da je radi mene zabredel v dolgove. Sicer pa bi ga človek le malokdaj našel doma. Danes pa pojdem tjekaj celo brez vabila.“

„Pojdi torej, pozdravi Klarico in otroka.“

Župnik odide. Nekakšno tesnobo je začutil v duši, toda pogumno je šel dalje. „Raznašajo se kajpada nelepe reči o Zameckem, toda kdo vé, ali je to resnica? Ko bi tudi bilo nekoliko resnice, takšen kmet

si ja more nekaj dovoliti. Sicer pa se prepričamo, nemara pa še ni tako hudo. Spregovorim z njim, porečem mu, da še ni vse izgubljeno in za pokoro je še časa dovolj.“ —

Pod križem v dolini je srečal dva toužetinska kmeta, Vrano in Lusko.

„Bog vama daj zdravje! — Kam pa tako rano?“ „V Libohovice, velečastiti, obiskat gospoda davkarja.“

„Imata prijetno pot — danes je veselo hoditi po polju?“

„Da, čas je lep, toda ljudje, ljudje so hudobni. Ravnokar se pomenkujeva z Vrano, česa morate, velečastiti, še čakati na stara leta...“

„Kaj mislita s tem, človeka?“

„Mar velečastiti gospod, še ne veste, da — —“

„— da?“

„— da je Zamecki zaigral svoje posestvo? — —“

„Zamecki?“

„Resnica!“

„Kdaj?“

„Nocojšnjo noč.“

„Ali sem pri zdravi pameti?“

„Da, velečastiti, ne bilo bi se čuditi!“

(Dalje prihod.)

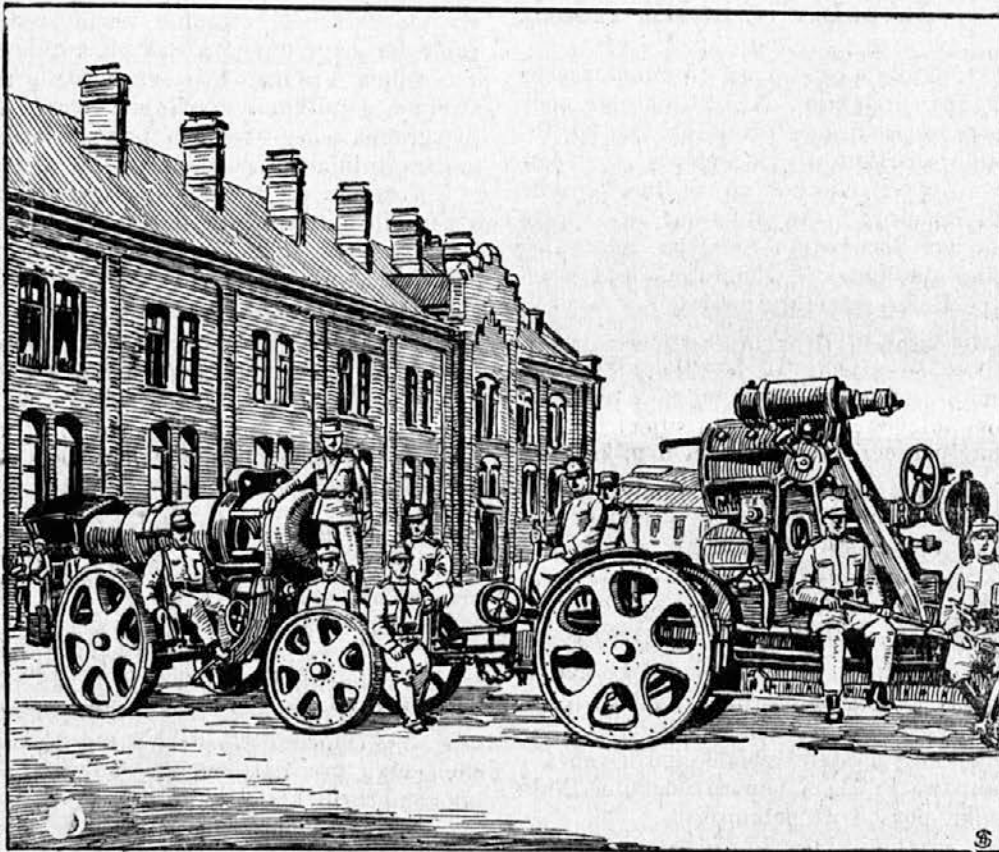
v dvodnevni bojih pri Uszoku padlih Rusov se nadaljuje. Dozdaj so pokopali 8000 ruskih mrtvecev.

Budimpešta, 7. oktobra. (Kor. urad.) Ogrski brzojavni in korespondenčni biro javlja iz Ungvara: O zopetni osvojitvi Siankov, ki se je izvršila dne 5. oktobra, poročajo, da se je pri preopditvi sovražnika iz ungvarske županije zelo odlikovala neka honvedska divizija, ki je že preje prav pošteno opravila svoj posel. Sovražnik, ki je v ungvarski županiji prekorlačil mejo, je imel eno kozaško divizijo in poldrugo pehotno divizijo z 20 topovi. Honvedska divizija je porazila sovražnika, ki se je umaknil v smeri proti Samboru. Honvedska četa je sovražnika zasledovala.

Vsled odredb velikega župana grofa Gabrijela Sztarayja je v ungvarski županiji zopet zavladal mir. Ubežniške rodbine se počasi vračajo,

Opetovane ljute napade na Przemysl smo sijajno odbili. Sovražnik je imel več tisoč mrtvih in ranjenih. V zmagovitih bojih pri Marmaros-Szigetu so tekmovali v hrabrosti ogrski in vzhodno-gališki črnovojniki ter poljski legijonarji. — Namestnik generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Dunaj, 9. oktobra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo: Naše prodiranje je prisililo Ruse, da so odnehali od svojih brezuspešnih naporov proti Przemyslu, ki so dosegli v noči na 8. oktobra svoj višek in stali napadajoče ogromne žrtve. Včeraj dopoldne je postal artilerijski ogenj proti trdnjavi slabjši in napadalec je jel dele svojih čet odtegovati izpred trdnjave. — Pri Lancutu se je močan sovražnik zapletel v boj z našimi prodirajočimi kolonami. Boj še traja. Iz Rozwadowa smo že prepodili sovražnika.

Avstrijski motorni možnarji v Bruslju, ki so sodelovali pri obstreljevanju francoskih in belgijskih trdnjav in utrdb.

Naše čete premagale Ruse pri Baryozu in zopet osvojile Rzeszow. — Ruski napadi na trdnjavo Przemysl odbiti. — Velikanske izgube Rusov pri napadih na Przemysl. — Rusi se umaknili izpred Przemysla. — Boj pri Lancutu. — Naše čete prodirajo čez karpatske prelaze.

Dunaj, 8. oktobra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 8. oktobra opoldne:

V nadaljnjem prodiranju naših čet smo včeraj sovražnika ob cesti v Przemysl pri Baryozu, zapadno od Dynowa, potisnili nazaj in zopet osvojili Rzeszow. Pri tem smo vplenili več topov. V kotu Visle in Sane smo bežečim Rusom odvzeli mnogo ujetnikov in vozil.

Tudi v Karpatih ja položaj ugoden. Umikanje sovražnika iz marmaroške županije se je spremenilo v pravcati beg. Pri Bocsku smo razpršili močan kozaški oddelek. V teh bojih so se posebno odlikovali ukrajinski prostovoljski kori. Naše prodiranje preko prelazov Beskid in Vereczke napreduje proti Slavsku in Tucholki. Sovražnika, ki smo ga vrgli preko gorkega prelaza Uszok, podimo preko Turke.

Boji pri Chyrovu. — Kozaška divizija pri Drohobyczu poražena.

Dunaj, 13. oktobra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo: Dne 13. oktobra opoldne. Naše proti Przemyslu prodirajoče čete, podpirane z izpadom trdnjavske posadke, so s tako silo odbile sovražno oblegovalno ar-

mado, da se sovražnik sedaj drži samo še na vzhodni fronti. Pri njegovem umikanju se je podrla več vojnih mostov pri Sosnici. Mnogo čet je utonilo v reki San. Naša konjenica je potisnila neko kozaško divizijo proti Drohobyczu. V pohodih in bojih, izredno otežkočenih vsled zelo neugodnega vremena v zadnjih tednih in vsled slabih cest in potov se je sposobnost in bojevitost naših vrlih čet znova sijajno izkazala.

Namestnik šefa generalnega štaba
pl. Höfer, generalni major.

Brezuspešno obleganje trdnjave Przemysl, ki je sedaj svobodna. — Rusi v Galiciji in na Ogrskem povsod poraženi. — Jaroslav v naših rokah.

Dunaj, 11. oktobra ob 10. uri 15 minut zvečer. (Kor. urad.) Uradno razglašajo: Dne 11. oktobra opoldne. Naše bliskovito prodiranje proti reki San je Przemysl osvobodilo sovražnega obleganja. Lastne čete so vkorakale v trdnjavo. Kjerkoli so se Rusi pojavili, smo jih napadli in porazili. Na njihovem begu preko rečnih prehodov pri Sieniawi in Ležajsku smo zajeli ogromne množine ujetnikov. — Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Dunaj, 10. oktobra. (Kor. urad.) Včeraj je poskusil sovražnik še en naskok na južnovzhodno stran Przemysla, ki ga pa je posadka s težkimi izgubami za napadalca zavrnila. Nato so se začeli Rusi povsod pred trdnjavo umikati. Zahodno stran trdnjave so morali Rusi popolnoma izprazniti. Naša konjenica je že prišla v te kraje. Sovražnik, ki ga je naglost operacij na ruskem Poljskem in v Galiciji zmedla, je poskusil sicer kriti svoj napad na trdnjavo s tem, da je poslal oddelke svoje vojske proti zahodu, ni se pa mogel nikjer ustavljati našim armadam, ki so prihitele.

Peta in šesta ruska pehotna divizija, ki sta se postavili v bran pri Lancuti, se v begu umikata proti Sanu. Ravno tako sta bili ena kozaška divizija in ena pehotna brigada, ki sta stali vzhodno od Dynova v močnih pozicijah, po kratkem odporu pognani. Naše čete so sovražniku povsod za petami.

Tudi ogrska bo najbrže kmalu popolnoma izpraznjena od sovražnih oddelkov, ki blodijo v komitatih Marmaros in Bistrica-Naszod.

Namestnik šefa generalštaba pl. Höfer, generalmajor.

Dunaj, 12. oktobra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo: Dne 12. oktobra opoldne. Naša ofenziva je med mnogoterimi, za naše čete na vsej črti zmagovitimi boji dosegla reko San. Popolnoma osvoboditev trdnjave Przemysl je izvršena. Severno in južno od trdnjave napadamo desno krilo sovražne oblegovalne armade, Jaroslav in Ležajsk sta v naši posesti. Izpred Sienjave se umičejo močne sovražne čete. Takisto napreduje tudi naš napad vzhodno od Chyrowa. Na ruskem Poljskem smo odbili vse napade močnih ruskih čet, da bi prekoračile iz smeri od Ivangoroda in južno od tod reko Vislo. — Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

S francosko-nemškega in rusko-nemškega bojišča.

Velikanski uspeh so dosegli Nemci z zavzetjem trdnjave Antwerpen, ki so jo smatrali za nepremagljivo. Komaj dobrih dvanajst dni je trajalo, odkar so jele nemške čete zunanje utrdbe te trdnjave obstreljevati in v tem kratkem času so Nemci zavzeli drugo največjo trdnjavo na svetu. Sovražniki sedaj uvidevajo, da tudi največja trdnjava Pariz nemškim težkim topovom ne boče mogla dolgo kljubovati.

Bitka na Francoskem še vedno ni odločena. Veliki glavni stan poroča dne 13. oktobra sledeče:

Z zapadnega bojišča ni danes pomembnih vesti. Odbili smo silne sovražne napade vzhodno od Soissons. V Argonskem gozdu se neprestano vrše ljuti boji. Naše čete prodirajo v gostem grmičevju in na skrajno težavnem terenu z vsemi sredstvi trdnjavske vojne ter napredujejo korak za korakom.

Odpor Francozov je skrajno trdovraten. Francozi streljajo s puškami in strojnimi puškami z drevca in so zgradili poleg strelskih jarkov, narejenih v etapah, močne, trdnjavam podobne oporne točke.

Vesti, ki jih razširja francosko armadno vodstvo o uspehih njihovih čet v dolini Woevres, so neresnične. Po izpovedbah ujetnikov se je četam posrečilo, da so bili Nemci poraženi in da je padlo že več forov pri Metz. V resnici pa niso naše, tamkaj se boreče čete nikjer izgubile na terenu.

Etain je slej kot prej v naši posesti. Francoske napade proti našim postojanskam pri Saint Mihielu smo popolnoma odbili.

Naš vojni plen pred Antwerpnom se še danes ne da pregledati. Število onih, ki so na Holandskem razoroženi, je poskočilo na približno 28.000 mož. Po uradnih londonskih in holandskih vesteh se nahaja med temi tudi 2000 Angležev. Kakor se zdi, se je mnogo belgijskih vojakov v civilnih oblekah vrnilo v svoje domače kraje. Poškodbe na poslopjih in materijalu v Antwerpnu so neznatne. Naprave zatvornic in jezov je sovražnik uničil. V pristanišču se nahaja 32 nemških parnikov, 2 avstrijska, 4 angleški, 2 belgijska, 1 francoski in danski ter 2 jadrnici. Kolikor smo mogli preiskati nemške ladje, se zdi, da so Belgijci napravili kotle nerabljive.

Na vzhodnopruskem bojišču je bil 11. oktober v splošnem miren. Dne 12. oktobra smo odbili ponovni obkoljevalni poskus Rusov pri Schirwindtu. Rusi so pri tem izgubili 1500 ujetnikov in 20 topov.

Na južnem Poljskem smo potisnili nazaj ruske prve čete južno od Varšave. Preprečili smo tudi poskuse ruske armade, da bi prekoračila reko Vislo južno od Ivangoroda. Rusi so imeli velike izgube. — Vrhovno armadno poveljstvo.

Nemški podmorski čoln potopil rusko križarko „Palada“.

Že enkrat smo poročali o uspešnem delovanju nemških podmorskih čolnov. Sedaj prihaja zopet tole uradno poročilo, iz katerega posnamemo, da je neki nemški podmorski čoln zopet potopil eno rusko oklopno križarko.

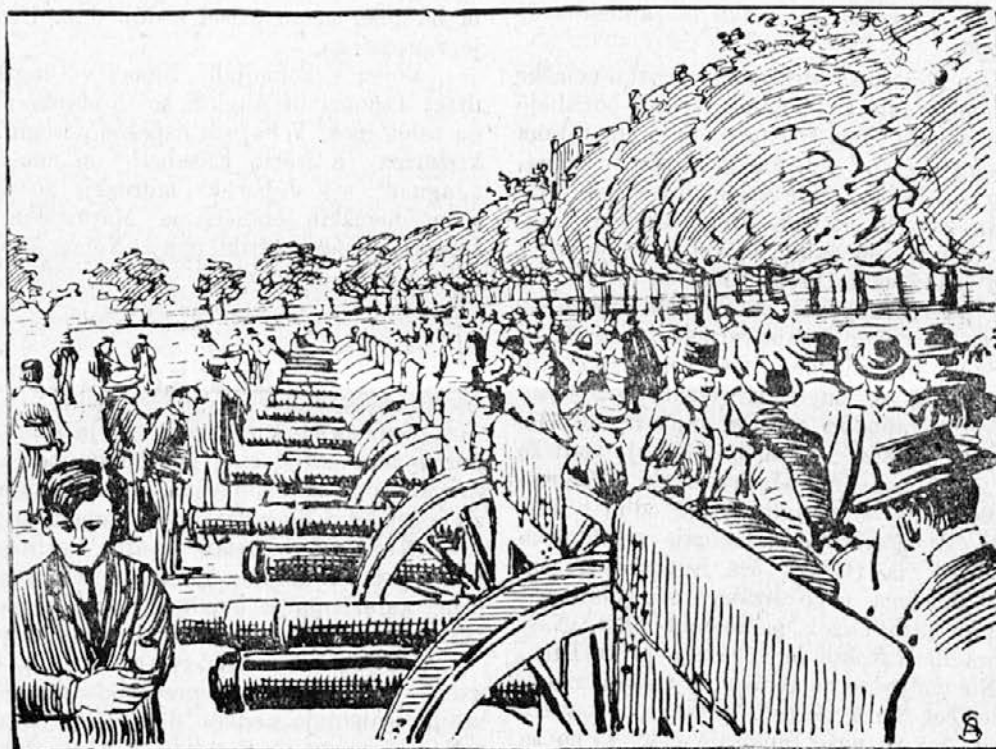
Berolin, 13. oktobra. (Kor. urad.) Uradno. Ruska oklopna križarka oblike Bajan, se je dne 11. oktobra v Finskem zalivu potopila, ker jo je zadel torpedo. — Namestnik načelnika admiralata Behnke.

Berolin 13. oktobra. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Po brzojavkah, ki jih imamo pred sabo, razglašajo ruska uradna brzojavna agencija o pogibelji ruske oklopne križarke to-le: Dne 11. oktobra ob 2. popoldne po ruskem času, so sovražni podmorski čolni znova napadli naši križarki „Bajan“ in „Palada“, ki sta bili na predstraži v Vzhodnem morju. Dasi sta križarki takoj pričeli s silnim artilerijskim ognjem, vendar se je enemu izmed torpednih čolnov posrečilo, lansirati torpedo proti „Paladi“. Nato je nastala eksplozija. — Križarka se je potopila z vso posadko.

„Palada“ je bila moderna oklopna križarka. Zgrajena je bila 1. 1906. Dolga je bila 137 metrov, široka pa 17. Imela je deplacma 7775 ton in 16.500 konjskih sil. Vozila je 21 vozlov na uro, njena posadka pa je štela 568 mož.

O plenu v Antwerpnu.

Berolin, 13. oktobra (Kor. urad.) Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan 13. oktobra ob 10. uri popoldne. Obseg našega plena v Antwerpnu se tudi danes še ne da presoditi. Število belgijskih čet, ki so jih na Nizozemskem razorožili, je naraslo na 28.000 mož. Po londonskih in nizozemskih poročilih se nahaja med njimi tudi 2000 Angležev. Zdi se, da je veliko belgijskih vojakov v civilni obleki odšlo na svoje domove. Škoda na poslopjih in materijalu v Antwerpnu je neznatna. Zatvornice in brambne naprave je sovražnik uničil. V luki se nahajajo 4 angleški, 1 danski, 32 nemških in 2 avstrijska parnika ter 2 jadrnici. Kolikor se je moglo doslej dognati, so kotli na nemških parnikih po vsej priliki poškodovani. — Vrhovno armadno vodstvo.

Upljeni ruski poljski topovi na Dunaju. Zmagoslavni plen avstrijskih čet.

Kaj pomeni padec Antwerpna za Nemce.

Padec te trdnjave pomenja za zaveznike izgubo „možnosti“, da bi lahko na strahovit način ogrožali nemške etapne ceste, katere možnosti pa se zavezniki, kakor znano, doslej niso imeli prilike posluževati. Za Nemce pa je antwerpenska trdnjava doslej neprestano pomenjala to „možno nevarnost“, grozečo njihovim zvezam v zaledju. Ker se ni posrečila odločitev pri Verdunu, je bila ta nevarnost smatrati za zelo resno, ker bi se Nemcem iz Antwerpna mogle pretrgati zveze med domovino in med armadami, ki se vojskujejo na Francoskem. Vsled tega pomenja padec Antwerpna za Nemce popolno svobodo za gibanje na zapadnem bojišču.

Zmaga na južnem bojišču.

Dunaj, 8. oktobra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 8. oktobra: Akcija, da se Bosna očisti sovražnika, uspešno napreduje. K uspehom proti črnogorskim četam, o katerih smo že poročali, se pridružuje sedaj tudi odločilen udarec proti srbskim vojem, ki so brez boja vdrli preko Višegrada. Njihovo severno kolono smo vrgli od Srebrnice proti Bajni Bašti in nato preko Drine. Odvzeli smo ji tren in munijsko kolono.

Glavno četo, ki je prodrla na Romanjo planino in ji je poveljeval bivši vojni minister Miloš Božanovič, smo v dvanedevni ljuti bitki popolnoma porazili. Ta četa se je samo z brzim begom rešila zajetja, ki smo ga mi nameravali. Ujeli smo en bataljon 11. polka 2. poziva in vpleni več brzostrelnih topov. — Potiorek, feldecajmojster.

Pregled vojnih dogodkov

od 2. do 9. oktobra 1914.

Z južnega bojišča se uradno poroča 4. t. m.: Naše čete so po dvadnevni hudih bojih popolnoma porazile dve črnogorski brigadi, ki sta bili vdrla v Bosno pod poveljstvom generalov Vukovića in Rajevića, in ju vrgli preko Foče nazaj čez mejo. Črnogorci so na begu popustili ves svoj tren in ves obilni plen, ki so ga bili nabrali po Bosni. — 8. oktobra je prišlo uradno poročilo o nadaljnjih naših uspehih v Bosni: Severno kolono onih srbskih brambnih sil, ki so svojčas brez boja vpadle v Bosno preko Višegrada, so naše čete vrgle od Srebrenice nazaj proti Bajini Bašti onstran Drine (na srbskem ozemlju); v naših rokah je ostal ves njen tren in strelivo. Srbska glavna moč, ki je prodrla na Romanjo planino, 15 km vzhodno od Sarajeva, so naše čete v dvadnevni bitki popolnoma porazile in je le z brzim begom ušla naši obkolitvi. Ujeli smo cel bataljon 11. srbskega polka in zaplenili več brzostrelnih topov.

Na severnem bojišču so združene avstrijsko-nemške čete Rusom neprestano za petami ter jih potiskajo proti severu in vzhodu. Med Ostrowcem in Opatowom (kraja na ruskem ozemlju zahodno od Visle blizu gališke meje) so zavezniške čete vrgle Ruse čez Vislo proti vzhodu in zavzele utrjeno predmestje pri Sandomiru; ruske čete, ki so dobile ojačenja, stoje sedaj med Anopolom (na desnem bregu Visle) in Jožefovom (severovzhodno od Tarnogroda na gališki meji). — V trikotu, ki ga tvorita na najsevernejši točki Galicije Visla in Sana, in nižje dol, naše čete zmagovito prodirajo. 7. oktobra so bili Rusi vrženi proti Przemyslu in Baryczu (zahodno od Dynowa) in so naši zavzeli tudi mesto Rzesow. V naših rokah je tudi že veliko drugih mest zapadno od Przemysla. Ponovni ruski napadi na Przemysl so bili sijajno odbiti. Rusi se tod na celi črti pomikajo iz Galicije v lublinsko gubernijo. — Vpad na Ogrsko čez Karpate Rusom tudi ni prinesel drugega nego strahovite izgube; saj jih je samo na prelazu Uszok padlo nad 8000. Naši so tu že prekoračili Karpate in korakajo proti Turki na Gališkem. Nič boljše se ne godi onim ruskim silam, ki so bile vdrlle čez Körösmezöski prelaz in zavzele Marmaros-Sziget. Ko so naše tamošnje čete, ki so se bile izprva umaknile pred rusko premočjo, dobile ojačenja, so znova navalile na Ruse in jih pognale v beg. Marmaros-Sziget je zopet v naših rokah in Rusi v divjem begu beže čez prelaz Körömezö. Rusi se umikajo tudi iz Bukovine.

Na nemško-ruskem bojišču so Rusi sedaj zopet uredili in zelo ojačili svoje sile; menda so dobili tudi nove topove, ki prav nič ne zaostajajo za nemškimi. Rusi so začeli v guberniji Suvalki zopet z ofenzivo proti Nemcem; pri Suvalkiju so bili v dvadnevni bitki popolnoma poraženi ter so izgubili 3000 ujetnikov in 30 topov. Iz Lomže so pa Rusi vdrli na Prusko in zavzeli mesto Lyck (zahodno od Avgustova). Generala Hindenburga čaka sedaj nasproti velikim ruskim močem težka naloga, ki ji bo pa nedvomno kos. — Na Ruskem-Poljskem so nemške čete prodrle že čez Radom in se bližajo Ivangorodu (na jugovzhodni varšavske trdnjavske črte). Na svojem pohodu so Nemci v zmagovitih bojih ujeli do 5000 Rusov.

Na nemško-francoskem bojišču še vedno ni odločitve, ki bo pač padla severno od Pariza in za katero se z enako trdovratnostjo in hrabrostjo bore tako

Nemci kakor tudi Francozi. Vsled neprestanih francoskih prizadevanj, priti za hrbet nemškemu desnemu krilu, se le-to, uspešno odbijajoč francoske napade, pomika vedno bolj proti severu in je že doseglo Lille na belgijski meji, med potoma je zavzelo mesto Arras. Francozi so bili hudo tepeni tudi pri Roye (severno od Compiegna) in so se morali umakniti s svojih tamošnjih postojank. Na ostali bojni črti ni bistvenih izprememb; Nemci so nekaj malega napredovali v Argonih in pri St. Mihielu (verdunsko-toulska trdnjavska črta). — Na Belgijskem se bliža odločitev pred Antwerpom; Nemci so porušili zunanje utrdbe in si priborili prehod čez reko Netho. Mesti Liere in Contich so njihove topovske krogle zažgale. Nemci prodirajo med Contidiomom in Vieuejem ter obstreljujejo že tudi notranji trdnjavski pas in mesto samo. Belgijski kraljevi dvor, oblasti, poslaniki in večina prebivalstva je mesto zapustila. Nemški zrakoplovci mečejo na mesto bombe. Kolodvori gore; vžgale so se tudi zaloge olja in petroleja. Munijsko skladišče je zletelo v zrak. Je, kakor bi bil nad mesto prišel sodnji dan. Usoda Antwerpena je zapečatena.

Vojna v kolonijah. Nemci v Čingtavu se hrabro drže; Japonci in Angleži so ob prvem napadu izgubili do 3000 mož. V boj sta uspešno posegli tudi avstrijska križarica „Kaiserin Elisabeth“ in nemška topničarka „Jaguar“. — Japonski mornarji so zasedli Jaluid, sedež nemških oblasti na Maršalskih otokih. — V Britski Vzhodni Afriki imajo Nemci še vedno v posesti neko obmejno postajo.

Tedenske novice.

(General Auffenberg) je šel v pokoj. Cesar mu je tem povodom v posebnem pismu izrekel svoje priznanje za uspešno vodstvo izročene mu armade in si je pridržal njegovo zopetno uporabo.

(Nezgod.) Delavec Anton Verlinšek iz Kamnika je na progi Ljubljana-Zidani most postavljajl brzojavni drog, kateri mu je omahnil in padel na hrbet ter ga tako poškodoval, da je moral iskati zdravniške pomoči.

(Podružnica Rdečega križa in krajevni gospenji odbor) za preskrbo armade v vojski priredita prihodnjo nedeljo dne 11. oktobra cvetlični dan v Novem mestu in Kandiji. — Čisti dobiček se porabi za napravo zimske obleke za armado v vojski. — Predsednik podružnice „Rdečega križa“: Rechbach.

(Razširjenje ljubljanskega državnega kolodvora v Šiški.) Ustreza je opetovanim prošnjam in resnični potrebi potujočega občinstva se je c. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu vendarle odločilo, da odpomore z zgradbo prizidka k dosedanjemu kolodvorskemur poslopju, ki se je ravnokar pričelo. Zgradba je poverjena Kranjski stavbinski družbi. Te dni so podrli par mogočnih kostanjev in predstavili Francotovo celico tobačne trafike, da so mogli pričeti z izkopavanjem temelja. Prizidali bodo šest metrov dolg zid, ki bo imel širjave 15-30 metrov. Celotna stavba starega in novega kolodvora bo potemtakem dolga 33 metrov. V novem poslopju bodo prostori za štacijsko blagajno in izprevodniško šolsko sobo. Vrhutega bodo napravljena štiri stranišča in pisoir ter garderoba. Poleg starega kolodvorskega poslopja se napravi prostoren peron v dolžini 27 metrov. Troški razširjenja so proračunjeni na okroglih 15.000 kron. Ako bo jesensko vreme dopuščalo, utegnejo biti novi prostori gotovi še letos.

(Prememba voznega reda osebnih vlakov na lokalni železnici Kranj-Tržič.) S 4. oktobrom t. l. se je obnovil na progi Kranj-Tržič od 1. septembra t. l. veljavni vozni red. Tedaj vozita iz Kranja v Tržič vlaka št. 2553, 2559 odhod iz Kranja ob 7:10 dopoldne, 7:40 popoldne; prihod v Tržič ob 7:57 dopoldne, 8:27 popoldne in iz Tržiča v Kranj vlaka št. 2552, 2558 odhod iz Kranja ob 5:56 dopoldne, 6:20 popoldne; prihod v Kranj ob 6:38 dopoldne, 7:02 popoldne.

(Carina na uvoz žita odpravljena.) „Wiener Zeitung“ objavlja naredbo finančnega, trgovskega in poljedelskega ministrstva, ki razveljavlja do nadaljnjve odredbe carinske predpise za naslednje predmete 6. tarifnega razreda pogodbenega tarifa z dne 30. decembra 1907: tek. št. 23: pšenica, pira poluzito (Halbfrucht); tek. št. 24: riž; tek. št. 25: ječmen; 26: oves; 27: koruza; 28: ajda; 29: proso; 31: fižol, grah, leča; 33: moka in mlevski izdelki iz žita in sočivja. Odredba stopi v veljavo takoj.

(Nove maksimalne cene za deželo Kranjsko in za mesto Ljubljano) je izdala c. kr. deželna vlada za Kranjsko. Obe tarifi sta bili objavljeni v polnem obsegu v uradnem listu dne 9. in 10. oktobra t. l. Novi tarifi prinašata jako važne izpremembe. Za moko sedaj ni več predpisana maksimalna cena, tudi v detajlni prodaji je c. kr. deželna vlada odpravila za moko maksimalno ceno. Za kruh tudi ne obstoja več maksimalna tarifa. Cena za petrolej je določena za 1 liter v Ljubljani na 44 v, na deželi na 46 vin. Za namizno olje je določena cena za liter na 2 K v Ljubljani in na deželi, za jedilno olje na 1 K 36 vin. za liter v Ljubljani in na deželi.

V naslednjem objavljamo nove maksimalne cene za deželo Kranjsko: riž, zdrobljen kg 46 vin.; riž, srednji kg 62 vin.; riž, italijanski 6/a kg 74 vin.; riž Karolina kg 88 vin.; ješprenj kg 46 vin.; pšeno kg 50 vin.; ješprenjček, debel kg 48 vin.; ješprenjček, fin kg 64 vin.; fižol kg 46 vin.; krompir, izvzemši kraje, ki se zanje določijo posebne izjeme kg 08 vin.; kava 4 K; čaj, navadno tržno blago (izvzemši finejše vrste) kg 7 K 50 vin., dkg 10 vin.; sladkor (v kockah) kg 1 K; sladkor (v kapi) kg 96 vin.; sol kg 26 vin.; vino, navadno liter 1 K 12 vin.; pivo iz soda izvzemši špeci-jelne vrste in izvzemši kraje, ki se zanje določijo posebne izjeme l 48 vin.; jesih l 24 vin.; namizno olje l 2 K; jedilno olje l 1 K 36 vin.; goveje meso, I. vrsta kg 1 K 68 vin.; goveje meso, II. vrsta kg 1 K 44 vin.; ovčje meso kg 1 K 48 vin.; svinjsko meso kg 1 K 80 vin.; telečje meso kg 1 K 80 vin.; prekajeno meso, navadno domače kg 2 K; slanina kg 2 K; svinjska mast, čista kg 2 K 20 vin.; surovo maslo kg 3 K 60 vin.; sir, navadni kg 2 K 40 vin.; mleko l 24 vin.; jajca kos 10 vin.; les, trdi m³ 8 K; les, mehki m³ 6 K; premog q 3 K 10 vin.; petrolej l 46 vin.

Za mesto Ljubljano znašajo maksimalne cene: riž, zdrobljen kg 52 vin.; riž, srednji kg 68 vin.; riž, italijanski 6/a kg 80 vin.; riž Karolina kg 94 vin.; ješprenj kg 46 vin.; pšeno kg 50 vin.; ješprenjček, debel kg 48 vin.; ješprenjček, fin kg 64 vin.; fižol kg 46 vin.; krompir kg 10 vin.; kisló zelje kg 14 vin.; kislá repa kg 12 vin.; kava kg 4 K; čaj, navadno tržno blago (izvzemši finejše vrste) kg 7 K 50 vin., dkg 10 vin.; kakao kg 6 K 80 vin.; sladkor (v kockah) kg 1 K; sladkor (v kapi) kg 96 vin.; sol kg 24 vin., navadno namizno vino liter 1 K 20 vin.; pivo iz soda, izvzemši špeci-jelne vrste l 48 vin.; jesih l 36 vin.; namizno olje l 2 K; jedilno olje l 1 K 36 vin.; goveje

meso, I. vrsta kg 1 K 90 vin.; goveje meso, II. vrsta kg 1 K 60 vin.; ovčje meso, kg 1 K 50 vin.; svinjsko meso kg 2 K; kozje meso kg 1 K 50 vin.; telečje meso kg 2 K; prekajeno meso, navadno domače kg 2 K 40 vin.; slanina kg 2 K; svinjska mast, čista kg 2 K 20 vin.; surovo maslo kg 4 K; sir, navadni kg 2 K 40 vin.; mleko l 24 vin.; jajca kos 10 vin.; les, trdi m³ 13 K; les, mehki m³ 10 K; premog, kranjski-štajerski q 3 K 60 vin.; petrolej l 44 vin.

Razne stvari po svetu.

(Darila za naše vojake v vojni.) Darovana oblačila, branila proti mrazu (jopiči, snežne oglavnice, rokavice, volnene nogavice, zapestniki, golenke, krpe za noge, dokolenice, opasnice itd.) in perilo, ki se oddajo pri tukajšnjem nabirališču za darila v naturalijah (c. kr. deželno predsedništvo, Simon Gregorčičeva ulica št. 20, pritličje, desno), razdaja navedeno nabirališče neposredno poveljstvom nadomestnih formacij na Kranjskem se dopolnjujočih vojaških krdel in c. in kr. poveljstvu dopolnitvenega okraja, oziroma c. kr. poveljstvu domobranskega dopolnitvenega okraja ter c. kr. poveljstvu črnovojnega okraja Ljubljana, da jih porazdele med vojake, ki gredo od tu v vojno. Darovalci daril imajo torej zagotovilo, da pridejo darila vojakom domačih vojaških krdel v prid. Poleg tega pa se seveda točno ozira na posebna namenila za gotova domača vojaška krdel.

(Odlikovani 87. pehotni polk.) Več častnikov in mož 87. pehotnega polka je bilo zaradi svoje hrabrosti pred sovražnikom odlikovanih. Dobili so vojaški zaslužni križ z vojno dekoracijo: Major Karel Watzek in stotnik Artur vitez pl. Pruschka. Pohvalno priznanje so dobili: stotnik Erih vitez pl. Räckke, stotnik Alfonz Hofman, nadporočnik Albin Oberweger, nadporočnik Ferdinand Praprotnik in nadporočnik Ferdinand Gierlinger. Srebrno hrabrostno kolajno prvega razreda je dobil Franc Urh, srebrno hrabrostno kolajno drugega razreda, podčastnika Ivan Pobezin, Ivan Sternad, rezervni četovodja Ivan Belec, korporal Angelo Mian in infanterist Franc Drame. Pohvalno priznanje sta dobila podčastnik Stelec in infanterist Jožef Gregl.

(Zdravstvo na bojišču.) Kjer se toliko ljudi gnete na ozemljih, kjer ni različnih iz zdravstvenih ozirov nujno potrebnih naprav kakor v mestih, kakor se to godi v modernih vojnah, je vsakomur jasno, da treba na najstrožji način skrbeti za to, da se različni odpadki ter mrtva trupla ljudi in živali nemudoma in na najtemeljitejši način spravijo proč. To se zgodi na ta način, da se odpadki in druga nesnaga globoko pokopljejo ali pa sežgo. Mrliči in mrtve živali se pokopavajo zelo globoko v apnene jame. Da se zlasti odvrne kolera, imajo v nemški armadi predpis, da se izkopljejo pol metra globoki in 30 cm široki straniščni jarki v razdalji 1½ metra. — Poveljstvom, ki imajo skrbeti za red na bojišču, so dodeljeni sanitetni častniki, da se snaga pravilno in temeljito vzdržuje. Tudi poljska žandarmerija ima v prvi vrsti nadzirati izvrševanje zdravstveno-policijskih odredb, skrbeti za snaznost vodnjakov, studencev itd.

(Koliko stane preživljenje velikega mesta.) Zanimivo statistiko, ki zasluži ravno sedaj, ko provzročá preživljanje mnogoterega evropskega velikega mesta precejšnje preglavice, posebno pozornost,

razglašala preiskovalna komisija za preskrbljenje živil v državi New York. Ta komisija je natančno dognala, da znašajo skupni izdatki mesta New York v letu 1912. za preživljenje svojih meščanov 2.538,880.000 mark. Pri 5 milijonih prebivalcev znašajo tedaj stroški za preživljenje na dan in za glavo krog 1.55 marke. Mesa se je kupilo 400 milijonov kilogramov za 704 milijone mark, mleka 800 milijonov četrtink za 265 milijonov mark. Jajec se je porabilo v Novem Yorku 150,500.000 tucatov, za kar se je izdalo 180 milijonov mark. Ravno taka vsota se je izdala za 900 milijonov kruhov. 180 milijonov kilogramov sladkorja je veljalo 112 milijonov mark. Nadalje se je porabilo 340 milijonov kilogramov krompirja, kar je veljalo 60 milijonov mark. Za 68 milijonov kilogramov rib se je plačalo 60 milijonov mark.

(Francozi dobé zimsko perilo iz papirja.) Japonska je poslala francoski vojni upravi poseben dar — velik parnik posebnega papirja, ki ga porabljajo na Japonskem za izgotavljanje zimskega perila. Ta papir je baje boljši kot najfinejše volneno perilo. Pri tem je tenak in lahak. Francoski vojaki bodo torej nosili pozimi srajce in spodnje hlače — iz papirja.

(Posebno mesto za gališke begunce.) „Narodní Politika“ poroča, da bodo za gališke begunce, ki so v velikem številu prišli tudi na Češko, zgradili blizu Čočna posebno mesto za 22.000 oseb. Graditi so že začeli in bo v petih tednih končano. Zgradili bodo 40 enonadstropnih hiš, od katerih bo vsaka 67 metrov dolga in 13 metrov široka. V vsaki hiši bo za 528 oseb prostora. Po tri hiše bodo imele skupno kuhinjo, v katerih se bo kuhalo za 1600 oseb. Glavna cesta bo široka 60 metrov, postranske ulice pa 10 metrov. Mesto dobi svojo posebno upravo, ki jo bo uredilo praško namestništvo. Razentega dobi mesto svojo šolo, bolnišnico, delavnice, skladišče živil, kopališče, električno razsvetljavo itd. Mesto se bo zgradilo na državne stroške, ravnotako bo država tudi preživljala begunce.

(Brezžični telefon.) Izumitelj brezžičnega brzojava Marconi je napravil novo iznajdbo, ki jo je te dni pokazal italijanskemu kralju. Iznašel je brezžični telefon. Pri eksperimentu v kraljevi navzočnosti so udeležniki lahko in razločno govorili na razdaljo 12 kilom., namreč s terase mornaričnega ministrstva z radiotelegrafično postajo v Centocelle. Marconi je izjavil, da se lahko s njegovim aparatom govori na poljubno razdaljo. Za zdaj se bodo taki aparati napravili samo na italijanskih vojnih ladjah, po vojni pa hoče Marconi svojo iznajdbo dati na občno porabo.

(Dopisovanje z vojnimi ujetniki.) Izrecno se z uradne strani opozarja, da je treba vse poštno pošiljatve za vojne ujetnike, ki se nahajajo v sovražnih državah, oddajati na pošti. Naslavljati jih na diplomatična zastopstva nevtralnih držav s prošnjo, da jih spravijo v roke adresata, je brezuspešno in ni dovoljeno.

(Zelenjava, sočivje, krompir za zimo.) Poljedelsko ministrstvo opozarja, naj prebivalstvo letos posebno obilno preskrbi za zimske zaloge zelenjave, sočivja, krompirja itd., da se nič ne zavrže in v naprej odvrne vsako možno primanjčovanje teh živil spomladi. Letos imamo dobro letino, a radi vojne najbrže ne bomo mogoče izvažati gotovih pridelkov kakor druga leta, n. pr. krompirja, fižola, kislega zelja itd. To bi nam pa utegnulo čez zimo in spomladi prav hoditi, kajti radi vojnega stanja najbrže ne bomo dobili z Ogrskega,

Nemškega in Italije toliko zimske, oziroma zgodnje zelenjave in sočivja kakor običajno. Da se torej ne bo delala škoda in bomo za vse slučaje preskrbljeni, naj poljedelske in vrtnarske organizacije in zavodi počučé ljudi, kako se zelenjava, sočivje, prstenine in drugi pridelki s pridom spravijo čez zimo. V južnih deželah naj bi vrhutega v čim največji meri sejali zimsko in zgodnjo spomladno zelenjavo.

(Trgatev v Istri.) Trgatev belega grozdja se je na Poreščini pričela včeraj. Ker grozdje počasi dozoreva, bo splošna trgatev koncem tega meseca. Cene grozdju še niso ustanovljene, bodo pa precej visoke zlasti z ozirom na dejstvo, da je cena vinu zadnji čas znatno poskočila. Grozdja bo manj kakor druga leta, zato bo pa kakovost pridelka boljša.

(Pasja steklina v črnomaljskem okraju.) Kakor se poroča iz Črnomlja, je pred nekaj časom v tem okraju stekel neki pes, ki je ogrizel več prostih in priklenjenih psov, katere so postrelili, v okraju pa razglasili pasjo kontumacijo. Le-ti psi so potem ogrizli tudi precej ljudi ter jih ranili. Ranjene osebe so morali prepeljati na odredbo okrajnega zdravnika v Pasteurjev zavod na Dunaj.

(Starost znamenitih vojskovodij.) Sedanji nemški vojskovodje so že precej v letih. General Kluck, ki opira proti Angležem, je 68 let star; saksonski general Hausen in pruski general Hindenburg, ki je porazil Ruse v vzhodni Pruski, sta po 67 let stara; general Emmich ki je zavojeval Liège, je 65 let star in bivši vojni minister general Heringen 64 let. V Pruski armadi so skoro vedno zapovedovali le starejši generali. Feldmaršal Derflinger je bil 69 let star, ko je zmagal pri Fehrbellinu, knez Leopold Anhalt-Dessau je bil 70 let star, ko je zmagal pri Kesseldorfu in Feldmaršal Schwerin je bil 73 let star, ko je zmagal pri Pragi in z zastavo v roki padel. Princ Evgen je bil že 72 let star, ko se je z odličnimi strategičnimi potezami ubranil sovražnika in maršal Blücher je bil celo 81 let star, ko je premagal Napoleona. Oče Radecky je bil že 71 let star, ko prevzel poveljstvo velike armade in Moltke je bil 66 let star, ko je l 1870 peljal nemške armade proti Franciji.

(Kako hitro leté granate.) Male granate leté s početka hitreje kakor pa velike. Toda njihova brzina se še manjša hitreje, kakor pa brzina velikih. V Ameriki so delali tozadevne poskuse z Armstrongovimi topovi. Vzeli so sedem centimetersko in tridesetcentimetersko granato. Prva je preletela 7650 m, druga pa 10 km. Sedemcentimeterska je imela začetno brzino 900 m v sekundi, končna brzina pa je znašala le 233 m. Daljavo 7650 je preletela v 24 sekundah. Tridesetcentimeterska granata pa, ki je imela začetno brzino 750 m v sekundi, je preletela 10 km v 21 in pol sekunde. Mala granata je zgubila v svojem letu torej skoraj tri četrtine svoje brzine, večja granata pa le okoli 50 %.

(Razprava proti morilcem blagopokojnega prestolonaslednika) — Gavrilu Principu in tovarišem se je pričela pred sodiščem v Sarajevu dne 12. oktobra. Obtoženih je 25 oseb. Razpravo vodi predsednik vrhovnega sodišča Curinaldi, obtožbo zastopa sam državni pravdnik Švara.